

Omtzigt wordt de gids uit het moeras

Posted on 23 januari 2021 by Eduard Bomhoff

In een van de avonturen van baron van Munchhausen dreigt de edelman te verdrinken in een zompig moeras. Maar geen probleem: hij trekt zichzelf aan zijn haren uit de modder. Dat zal de Tweede Kamer ook moeten doen na alle rampen in het openbaar bestuur onder het kabinet Rutte-3:

- De belastingdienst die tienduizenden gezinnen wreed trof in de toeslagenaffaire.
- De hype om houtsnippers te gaan stoken – volgens Wynia's Week nu al 3 miljard verschmertzt, oplopend tot 18 miljard totaal in 2030.
- De idiotie om nieuwe huizen niet toe te laten tot het aardgasnet.
- Het Urgenda-arrest waarbij de Kamer toeliet dat rechters op de stoel gaan zitten van gekozen politici en klimaatbeleid afdwingen.
- Het stikstofbeleid waarbij juridische waarschuwingen dat het beleid geen stand zou houden jarenlang werden genegeerd.
- De vogelmoord door al maar grotere zwaar gesubsidieerde windmolens in de Noordzee.
- De trage start van de vaccinaties, met Nederland deze week nog steeds op de onderste plaats in West-Europa.

- Covid-wanbeleid op Schiphol, hekkensluiter met tests in Noord-west-Europa en nog steeds zonder serieuze controle.

Leugens of crimineel zwijgen

Deze week werd duidelijk in het debat over de toeslagen-affaire hoe de Kamer werd misleid door de betrokken ministeries. Ambtenaren bij Financiën en Sociale Zaken schoffeerden systematisch de twee meest actieve Kamerleden, Pieter Omtzigt en Renske Leijten, door hun steeds preciezer gerichte vragen af te doen met leugens of met crimineel zwijgen. Zelfs deze week weigerden de ambtenaren nog om een aantal vragen van Omtzigt te beantwoorden: een kluitje in het riet voor zijn vraag nummer 8 en dan zeventien keer de waardeloze verwijzing 'zie het antwoord op vraag 8' voor de vragen 9-25.

Buitenspel

Ook bij de vijf genoemde missers in het klimaatbeleid heeft de Kamer haar macht uit handen gegeven. Het Klimaatakkoord, bij voorbeeld, werd door de Kamer in haast besproken op de laatste dag voor het zomerreces van 2019. De Kamer kreeg geen kans om te stemmen voor of tegen, maar met handopsteken nam de Kamer toen wel een motie aan dat "huishoudens en MKB niet mochten opdraaien voor de kosten van de transitie in de industrie". Minister Wiebes beweerde op 14 november 2019 dat de motie was "ingevuld", maar intussen worden electriciteit en gas steeds duurder voor iedereen. De Kamer is daar niet op terug gekomen en heeft zich dus ook hier buitenspel laten zetten.

Eindeloos overleg

Covid-19 was een jaar geleden nog nauwelijks bekend. Fouten maken is dan geëxcuseerd, maar niet leren van fouten is ernstig. Nog steeds is er de cultuur van eindeloos overleg en streven naar instemming van RIVM, GGD, burgemeesters en Schiphol. Niet het kabinet en de Kamer beslissen, maar de grootste gemene deler van al die betrokken belanghebbende organisaties. En als dan de ziekenhuizen beter lobbyen dan de verpleeghuizen, sterven in die laatste meer personeel en bewoners.

Twee cruciale voorstellen

Verschillende onderwerpen, maar wat ze gemeen hebben is dat het parlement niet de boosdoener is, maar dat lobbies (klimaatakkoord), ambtenaren (toeslag-affaire) of eindeloos overleg (covid) de macht grepen. Belangrijk daarom dat Pieter Omtzigt deze week twee cruciale voorstellen deed om de macht van de Tweede Kamer te herstellen:

1. Een constitutioneel hof dat kan ingrijpen wanneer ministers en ambtenaren informatie achterhouden. In de toeslagen-affaire was dat zeker het geval:

"Als dit het strafrecht was, stond daar zes tot negen jaar gevangenisstraf op, …wat je als politieagent overkomt als je meineed pleegt dan wel onvolledige stukken aanlevert waardoor iemand veroordeeld wordt die niet veroordeeld hoeft te worden."

Welsprekend gaf Omtzigt aan dat ook premier Rutte hier schuldig was:

"Als de zestien ministers van dit land bij elkaar zitten en zich realiseren dat 20.000 mensen in de problemen zijn omdat ze door dwanginvordering uit huis gezet worden, uit auto's gezet worden, en dat er grote twijfels over de rechtmatigheid zijn, kan de minister-president dan een reflectie geven op hoe het komt dat niemand in de ambtelijke top, niemand in het kabinet zegt: zullen we nog iets voor die ouders doen? Alles is erop gericht om de staatssecretaris van Financiën in het zadel te houden."

Een constituttoneel hof kan ingrijpen wanneer ambtenaren en ministers de informatieplicht van artikel 68 Grondwet schofferen.

2. Een onderzoek van de totale Rijksbegroting op subsidies aan lobbies en belangengroepen die dat geld gebruiken voor invloed op het beleid van de overheid. Omtzigt deze afgelopen dinsdagavond:

"De belangenorganisaties eten allemaal uit de staatsruif. Allemaal! Die noemen wij belangenorganisaties. Maar weet je wat er gebeurt? Ze zeggen weleens wat, maar je hoort ze nooit keihard zeggen: en nu is het afgelopen! En waarom? Omdat dan de subsidie stopt. Ik kan u de voorbeelden daarvan geven."

Hier spreekt een Kamerlid in de goede onafhankelijke traditie van Jacques de Kadt,

Gerda Brautigam en Hannie van Leeuwen, en met een kans op succes voor beide voorstellen. Wilders en Baudet zullen zeker steunen, Omtzigt is zelf de machtige nummer twee in het CDA (waar Sjoerd Galema vijftien jaar geleden ook al actie voerde tegen gesubsidieerde lobbies) en dus moet alleen de VVD nog meedoen voor een meerderheid.

Bananenmonarchie

Omtzigt probeerde vorig jaar te helpen bij corruptie en machtsmisbruik op Malta en had toen nooit gedacht dat Nederland zo diep kon dalen. Deze week sprak hij kwaad over een “bananenmonarchie”. Zijn twee voorstellen kunnen dat repareren, maar de Kamer zal die klus zelf moeten doen.